

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

5ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της την 6^η Μαρτίου 2020 με την εξής σύνθεση: Ευαγγελία Μιχολίτση, Πρόεδρος – Εισηγήτρια, Μιχαήλ Οικονόμου και Άννα Χριστοδουλάκου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 31/1/2020 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - ΑΕΠΠ 112/3.2.2020, της προσφεύγουσας με την επωνυμία « .....» (εφεξής «προσφεύγουσα»), που εδρεύει στην ....., οδός ..... αρ. ...., και εκπροσωπείται νόμιμα

Κατά της ..... (εφεξής «αναθέτων φορέας»), νομίμως εκπροσωπούμενης.

Με την υπό εξέταση Προδικαστική Προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει την ακύρωση της προσβαλλόμενης με αρ. 3670 απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της ..... της με αρ.908/13.1.2020 συνεδρίασης του με την οποία εγκρίθηκε το από 22.10.2019 Πρακτικό Αποσφράγισης και Αξιολόγησης προσφορών της Επιτροπής Διενέργειας του εν λόγω με αρ. ....ανοιχτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού και αναδείχθηκε προσωρινή μειοδότη η εταιρία « .....» και την απόδοση του παραβόλου στην προσφεύγουσα.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Ευαγγελία Μιχολίτση.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής έχει καταβληθεί σύμφωνα με τα άρθρα 363 παρ. 2 του Ν.4412/2016 και 5 παρ. 2 του ΠΔ 39/2017 νόμιμο e-παραβόλο, ύψους ευρώ 745,00 ήτοι ειδικότερα, έχει εκδοθεί, πληρωθεί, δεσμευθεί και κατατεθεί e- παράβολο (βλ. παράβολο με αριθμό ..... με αποδεικτικό της Τράπεζας ..... της 30.01.2020 περί πληρωμής του ανωτέρω παραβόλου και εκτύπωση από την

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

ιστοσελίδα της ΓΓΠΣ όπου το παράβολο φέρεται ως «δεσμευμένο» και αναφέρεται ως «αυτόματης δέσμευσης»).

2. Επειδή, η « .....» είναι θυγατρική εταιρεία του ....., ανήκει στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και ιδρύθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 παράγρ.3 του Ν.2366/1995 (ΦΕΚ Α' 256), με σκοπό τη διαχείριση κατασκευής των συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους Εθνικούς Πόρους «Έργων» του επενδυτικού προγράμματος του ..... Ήδη δε, με την διάταξη του άρθρου 1 του ν, 3899/2010 «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής του προγράμματος στήριξης της ελληνικής οικονομίας» (ΦΕΚ 212/Α/17-12-2010), η « .....» υπήχθη στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου υπαγόμενο στην Γενική Κυβέρνηση.

3. Επειδή, με την υπ. αρ. .... Διακήρυξη προκηρύχθηκε ανοιχτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός για την επιλογή αναδόχου για την παροχή υπηρεσιών καθαρισμού των κεντρικών γραφείων της ..... στην Αθήνα, εκτιμώμενης αξίας 149.000,00 Ευρώ με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής. Το πλήρες κείμενο της διακήρυξης αναρτήθηκε στις 31/5/2019 στο ΚΗΜΔΗΣ (Α.Δ.Α.Μ .....) και στο ΕΣΗΔΗΣ και έλαβε αριθμό Συστήματος ..... Στον εν λόγω διαγωνισμό συμμετείχαν καταρχήν δεκατέσσερις (14) οικονομικοί φορείς μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα με την με α/α ..... προσφορά της καθώς και η εταιρία ..... με την με α/α συστήματος ..... προσφορά της.

4. Επειδή, με την προσβαλλόμενη με αριθμό 3670 απόφαση (αρ. πρωτ. οικ. 245/20 της 13-1-2020) του Διοικητικού Συμβουλίου του αναθέτοντος φορέα, η οποία κοινοποιήθηκε σε όλους του συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ) την 22.01.2020, αποφάσισε α) την έγκριση του από 22 Οκτωβρίου 2019 Πρακτικού της αρμόδιας Επιτροπής, β) την απόρριψη των προσφορών των κάτωθι οικονομικών φορέων :« .....», « ..... δ.τ. ....», « .....», « .....», « .....», « .....», « .....», γ) την έγκριση του τελικού πίνακα μειοδοσίας και την ανάδειξη ως προσωρινής μειοδότης της συμμετέχουσας

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

εταιρείας « .....», δ) την συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας για την εταιρεία « .....», ήτοι την πρόσκληση για υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης του προσωρινού μειοδότη, συμφώνως προς τα οριζόμενα στο άρθρο 3.2 της ως άνω διακηρύξεως και τον ν.4412/2016, ως ισχύει και ε) την εξουσιοδότηση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Συμβάσεων και Προμηθειών να αποστείλει στην προσωρινή μειοδότη εταιρεία « .....» την σχετική πρόσκληση για υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης, συμφώνως προς τα οριζόμενα στο άρθρο 3.2 της υπ' αριθμόν ..... διακηρύξεως.

5. Επειδή, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή με κατάθεση στις 31.01.2020 στον διαδικτυακό τόπο διαγωνισμού (ΕΣΗΔΗΣ) - ήτοι εμπροθέσμως, δοθέντος ότι η προσβαλλόμενη πράξη γνωστοποιήθηκε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού σε όλους τους συμμετέχοντες την 22.01.2020 - έχοντας κάνει χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ/τος 39/2017 ενώ (η προσφυγή) είναι νομίμως υπογεγραμμένη. Επισημαίνεται ότι η ίδια η προσφεύγουσα κοινοποίησε την προσφυγή στην ΑΕΠΠ αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

6. Επειδή, η προσφυγή ασκήθηκε μετά προδήλου εννόμου συμφέροντος δεδομένου ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ανακηρύσσει την εταιρεία « .....», δεύτερη σε κατάταξη είναι η προσφεύγουσα, η οποία ευλόγως επιδιώκει να της ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση.

7. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας δαπάνης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙV του Ν. 4412/2016. Επομένως, νομίμως φέρεται προς εξέταση η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή στο 5ο κλιμάκιο της ΑΕΠΠ.

8. Επειδή, ο αναθέτων φορέας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 9 παρ. 1 του π.δ 39/2017 κοινοποίησε μέσω της εφαρμογής «επικοινωνία», στις 5.02.2020 την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή σε όλους συμμετέχοντες, οι οποίοι δυνητικά θίγονται από την αποδοχή της εν θέματι προσφυγής, προκειμένου να λάβουν γνώση. Πλην όμως ουδεμία παρέμβαση κατετέθη.

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

9. Επειδή, ο αναθέτων φορέας απέστειλε στην ΑΕΠΠ στις 12.02.2020 το σχηματισθέντα φάκελο εγγράφων, και τις με αρ. οικ. 1408/20 της 12.02.2020 απόψεις του επί της προσφυγής.

10. Επειδή, η προσφεύγουσα υποστηρίζει με την προσφυγή της ότι «Με την παρούσα, προσβάλλουμε παραδεκτώς και νομίμως, για τις κάτωθι αναφερόμενες πραγματικές και νομικές πλημμέλειες, την με αρ. 3670 απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ..... της με αρ.908/13.1.2020 συνεδρίασης του, η οποία μας κοινοποιήθηκε στις 22/1/2020, με την οποία εγκρίθηκε το από 22.10.2019 Πρακτικό Αποσφράγισης και Αξιολόγησης προσφορών της Επιτροπής Διενέργειας του εν λόγω με αρ. .... ανοιχτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού και αναδείχθηκε προσωρινή μειοδότηρα η εταιρία « .....

Σύμφωνα με τον όρο 2.4.1, της διακήρυξης, Γενικοί όροι υποβολής προσφορών: «Οι προσφορές υποβάλλονται με βάση τις απαιτήσεις που ορίζονται στο Παράρτημα Ι της παρούσης Διακήρυξης, για όλες τις περιγραφόμενες υπηρεσίες καθαρισμού».

Σύμφωνα δε με τον όρο 2.4.6, Λόγοι απόρριψης προσφορών: «Η « .....» με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α)... β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσης διακήρυξης, γ) για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από τον αναθέτοντα φορέα σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας και το άρθρο 310 του ν. 4412/2016, ως ισχύει». Περαιτέρω βάσει του όρου 3.1.1, Ηλεκτρονική αποσφράγιση προσφορών: «Ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί, ή να διευκρινίσουν το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς τους, σύμφωνα με το άρθρο 310 του ν. 4412/2016, ως ισχύει.»

Σύμφωνα με το άρθρο 310 του ν.4412/2016: «4. Ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσωνος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που ο αναθέτων φορέας κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές.»

Εξάλλου σύμφωνα με τον όρο 3.1.2 της διακήρυξης, Αξιολόγηση προσφορών : «...Στη συνέχεια εκδίδεται από την « .....» μια απόφαση, με την οποία επικυρώνονται τα αποτελέσματα όλων των ανωτέρω σταδίων («Δικαιολογητικά Συμμετοχής», «Τεχνική Προσφορά» και «Οικονομική Προσφορά») η οποία κοινοποιείται με επιμέλεια αυτής στους προσφέροντες ή στους συμμετέχοντες, μαζί με αντίγραφο των πρακτικών της διαδικασίας ελέγχου και αξιολόγησης των προσφορών του αντίστοιχου σταδίου (παρ. 4 του άρθρου 33 του ν.4608/19).

Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 3.4 της παρούσας» Η διαδικασία δε για την τελευταία αναφέρεται αναλυτικά στον όρο 3.4 Προδικαστικές Προσφυγές - Προσωρινή Δικαστική Προστασία.

Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι- ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ της διακήρυξης, ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΑΠΟΡΡΥΠΑΝΤΙΚΩΝ & ΣΑΚΟΥΛΩΝ (σελ.38), υπάρχει πίνακας ενδεικτικού προϋπολογισμού -πρότυπο συμπλήρωσης από μέρους των υποψήφιων αναδόχων για τα «Κατ' ελάχιστον απαιτούμενα ΑΠΟΡΡΥΠΑΝΤΙΚΑ ΑΝΑ ΟΡΟΦΟ / ΑΝΑ ΜΗΝΑ» με πεδία προς συμπλήρωση: α/ Εμπορικό όνομα προϊόντος, β/ Βάρος/όγκος συσκευασίας μονάδας και γ/Απαιτούμενες μονάδες ανά όροφο/ανά μήνα και έπεται έτερος πίνακας με τις κατ' ελάχιστον απαιτούμενες πλαστικές Σακούλες ανά ημέρα & μήνα.

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

Στο δε ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ (σελ.45) αναφέρεται ότι: «Επίσης στο κόστος θα πρέπει να περιλαμβάνονται οι δαπάνες που απαιτούνται για τα υλικά καθαρισμού και λοιπά αναλώσιμα».

Στο πλαίσιο αυτό υποβάλλαμε στις 25/6/2019 την με αρ. .... προσφορά μας, μέρος της οποίας αποτέλεσε η οικονομική προσφορά μας ποσού ευρώ 111.780,00. Ομοίως, η ..... υπέβαλλε στις 21/6/2019 την προσφορά της, μέρος της οποίας αποτέλεσε η οικονομική της προσφορά φερόμενου συνολικού ποσού ευρώ 111.298,68.

Βάσει της με αρ. 3670 απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της ..... της με αρ.908/13.1.2020 συνεδρίασης του, εγκρίθηκε το από 22.10.2019 Πρακτικό Αποσφράγισης και Αξιολόγησης προσφορών της Επιτροπής Διενέργειας του εν λόγω με αρ. .... ανοιχτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού και αναδείχθηκε προσωρινή μειοδότη η εταιρία « .....».

Κατά της εν λόγω απόφασης, ασκούμε παραδεκτώς και εμπροθέσμως την παρούσα προδικαστική προσφυγή για τους κατωτέρω λόγους:

Με το με αρ. πρωτ. οικ. 9536/19/24.9.2019 έγγραφό του, ο Αναθέτων Φορέας, απηύθυνε βάσει του όρου 3.1.1 της διακήρυξης και του α.310, παρ. 4 του ν.4412/2016 στην εταιρία ..... ερώτημα παροχής διευκρινίσεων σχετικά με την οικονομική της προσφορά στον εν θέματι διαγωνισμό, το οποίο είναι το ακόλουθο:

«Σε συνέχεια ελέγχου της οικονομικής σας προσφοράς και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 310, παρ.4 του ν.4412/2016, σας καλούμε εντός επτά (7) ημερών από την κοινοποίηση της παρούσας να διευκρινίσετε το κάτωθι σημείο της οικονομικής σας προσφοράς, στο οποίο η Επιτροπή Διαγωνισμού Α.Δ. .... εντόπισε υπολογιστικά σφάλματα.

Συγκεκριμένα, στον πίνακα αναλωσίμων (καλάθια και σακούλες απορριμμάτων) όλα τα μηνιαία κόστη (γινόμενα τεμαχίων μηνιαίως επί τιμή μονάδος) είναι λανθασμένα. Μετά την διόρθωση των αριθμητικών πράξεων το τελικό άθροισμα που προκύπτει προ ΦΠΑ είναι 122,76 € και όχι 72,00 € μηνιαίως, όπως λανθασμένα αναγράφεται στο συνολικό κόστος.

Σημειώνεται ότι, η διευκρίνιση που θα δοθεί δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

προσδίδει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές».

Πριν συνεχίσουμε σημειώνουμε ότι βάσει των ορθών υπολογισμών στους οποίους προέβη ο Αναθέτων Φορέας, με βάση τα στοιχεία της οικονομικής προσφοράς που υπέβαλλε [sic] η ....., η συνολική οικονομική προσφορά της εταιρίας διαμορφώνεται σε ποσό ευρώ 112.212,36, η οποία είναι και η πραγματική αρχική προσφορά της, αντί ποσού ευρώ 111.298,68 το οποίο είναι το φερόμενο συνολικό ποσό προσφοράς της.

Περαιτέρω αναφέρουμε ότι με αρ. πρωτ. οικ. .... έγγραφο του, ο Αναθέτων Φορέας απηύθυνε στην εταιρία μας αίτημα παροχής διευκρινίσεων /συμπληρωματικών στοιχείων με το ακόλουθο περιεχόμενο: «Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 310 του ν.4412/2016, σας καλούμε εντός επτά (7) ημερών από την λήψη του παρόντος, να συμπληρώσετε/διευκρινίσετε τον αναλυτικό πίνακα αναλωσίμων με τιμές/ κόστος κατ' είδος, όπως προβλέπεται στην Διακήρυξη (Παράρτημα II Οικονομική Προσφορά -Μηνιαίο Κόστος Υλικών, όπως προκύπτει από τον Πίνακα με τιμές). Σημειώνεται ότι ο Πίνακας αυτός δεν αποτελεί προσθήκη αλλά συμπλήρωση και επ' ουδενί δεν επιτρέπεται η εκ των υστέρων τροποποίηση της οικονομικής σας προσφοράς».

Δηλαδή ζητήθηκε από τον Αναθέτοντα Φορέα να συμπληρώσουμε επιπλέον των στοιχείων που ζητούσε ο Πίνακας της διακήρυξης (σελ.38) το κόστος για τις απαιτούμενες μονάδες ανά μήνα. Στη συμπλήρωση αυτή προβήκαμε με το από 3.10.2019 έγγραφό μας, αναλύοντας περαιτέρω το μηνιαίο κόστος υλικών ποσού ευρώ 290 το οποίο είχαμε ήδη αναφέρει στην αρχικώς υποβληθείσα προσφορά.

Με βάση τα παραπάνω ο Αναθέτων Φορέας προέβη στην τελική κατάταξη των οικονομικών φορέων κρίνοντας ως οικονομικότερη προσφορά αυτή της ....., ενώ η εταιρία μας κατετάγη δεύτερη. Η απόφαση αυτή της ..... είναι παράνομη και ως εκ τούτου ακυρωτέα ως αντικείμενη στις διατάξεις των άρθρων 18 και 310 του ν.4412/2016 καθώς παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων, προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην έτερη συμμετέχουσα ..... και κάνει δεκτή παρά τον νόμο την τροποποίηση της προσφοράς της τελευταίας η

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

οποία συνιστά ουσιώδη αλλοίωση της αρχικής προσφοράς ώστε κατ' αποτέλεσμα να θεωρείται νέα προσφορά.

Το απαράδεκτο της συμπλήρωσης με τρόπο που να συνιστά νέα προσφορά έχει επισημάνει το ..... στη σχετική νομολογία του, με την οποία έκρινε σχετικά με την αντίστοιχη διάταξη του α.2 της προηγούμενης οδηγίας 2004/18/ΕΚ. Ειδικότερα, το ..... έκρινε στην απόφαση της 29.3.2012/C-599/2010, ... κλπ ότι : «40.(....) δεν αντιβαίνει προς το εν λόγω άρθρο 2 {της οδηγίας 2004/18/ΕΚ} ειδικότερα η κατ' εξαίρεση διόρθωση ή κατά περίπτωση συμπλήρωση των δεδομένων της προσφοράς, μεταξύ άλλων, επειδή απαιτείται προφανώς η απλή διευκρίνισή τους ή η διόρθωση πρόδηλων εκ παραδρομής λαθών, υπό τον όρο ότι η τροποποίηση αυτή δεν συνεπάγεται στην πράξη την υποβολή νέας προσφοράς. Κατά συνέπεια, το άρθρο αυτό δεν είναι αντίθετο ούτε προς την πρόβλεψη στην εθνική νομοθεσία διάταξης όπως το άρθρο 42, παράγραφος 2, του νόμου 25/2006, κατά την οποία, κατ' ουσίαν, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί εγγράφως από τους υποψηφίους να διευκρινίσουν την προσφορά τους χωρίς ωστόσο να απαιτεί ή να δέχεται οποιαδήποτε τροποποίηση της προσφοράς αυτής. 41. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή, κατά την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει, οφείλει να μεταχειρίζεται όλους τους υποψηφίους με όρους ισότητας και ειλικρίνειας, ώστε να μην δημιουργείται η υπόνοια ότι η αίτηση παροχής διευκρινίσεων, την οποία η εν λόγω αρχή απευθύνει κατά το πέρας της διαδικασίας επιλογής των προσφορών, δύναται, υπό το πρίσμα των αποτελεσμάτων της, να έχει αδικαιολόγητα ευνοϊκές ή δυσμενείς συνέπειες για τον ή τους υποψηφίους τους οποίους αφορά η αίτηση αυτή», καθώς και στην απόφαση της 4.5.201, C-387/14- Esaprojekt (σκ.39-44), το ..... έκρινε ότι η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να διασφαλίσει ότι τυχόν αίτημά της για διευκρίνιση μιας προσφοράς δεν θα καταλήξει στο να υποβάλλει στην πραγματικότητα, ο αντίστοιχος υποψήφιος νέα προσφορά.

Ειδικότερα, από την επισκόπηση της αρχικώς υποβληθείσας οικονομικής προσφοράς της ..... (βλ. φύλλα 7 και 8 αυτής), προκύπτει ότι αναφορικά με τα αναλώσιμα πλην απορρυπαντικών, η εν λόγω εταιρία είχε προβεί ως προς όλα τα είδη:

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

1/ σε λανθασμένα γινόμενα/εξαγόμενα των πολλαπλασιασμών των απαιτούμενων από τη διακήρυξη τεμαχίων μηνιαίως με την τιμή μονάδας, δηλαδή σε λανθασμένο μηνιαίο κόστος για καθένα είδος και 2/ σε λανθασμένο άθροισμα των επιμέρους μηνιαίων κοστών.

Συνεπώς το συνολικό κόστος αναλωσίμων το οποίο συναθροιζόμενο με τα υπόλοιπα οδηγεί στο συνολικό ποσό της οικονομικής προσφοράς είναι εσφαλμένο και αντίστοιχα εσφαλμένο είναι και το αναφερόμενο ως συνολικό ποσό της προσφοράς.

Προκύπτει δε λόγω του διπλού λάθους, συνολικό κόστος για τα αναλώσιμα πλην των απορρυπαντικών, 72 ευρώ αντί για 122,76 ευρώ που έπρεπε να προκύπτει βάσει των ορθών υπολογισμών.

Ακόμα κι αν μπορούσε να γίνει δεκτό ότι η εν λόγω εταιρία προέβη τυχαίως ή εκ παραδρομής σε εννιά (9) λανθασμένους πολλαπλασιασμούς που αφορούν όλα τα είδη και στη συνέχεια σε επιπλέον λάθος πρόσθεση των επιμέρους γινομένων, και συνεπώς ότι αυτό θα μπορούσε να της ζητηθεί να διορθώσει ως υπολογιστικό σφάλμα, τότε και στην περίπτωση αυτή η μόνη επιτρεπτή διόρθωση θα ήταν να αναγράψει στην οικονομική προσφορά το αποτέλεσμα που θα πρόκυπτε από τους ορθούς υπολογισμούς.

Ωστόσο με την από 30.9.2019 απάντησή της, η εταιρία ....., διευκρίνισε ότι το αποτέλεσμα των 72 ευρώ είναι το ορθό, προς αποκατάσταση του δε προέβη σε αλλαγή όλων των τιμών μονάδων των επί μέρους 9 ειδών των συγκεκριμένων αναλωσίμων ώστε να προκύπτουν επί μέρους εξαγόμενα που να δίδουν ως αποτέλεσμα στο άθροισμα τους ποσό 72 ευρώ (βλ. από 30.9.2019 απάντηση με αναλυτικές αλλαγές στην αρχικώς υποβληθείσα προσφορά).

Η αλλαγή όμως των τιμών μονάδων των 9 επιμέρους ειδών δεν συνιστά υπολογιστικό σφάλμα δυνάμενο να διορθωθεί κατ' εφαρμογή του α. 310, παρ.4 του ν.4412/2016 άλλα αλλαγή στοιχείων της προσφοράς (δεδομένων με τα οποία έγιναν οι υπολογισμοί), συνεπώς ανεπίτρεπτη αλλοίωση της αρχικώς υποβληθείσας οικονομικής προσφοράς με τρόπο που να αποτελεί νέα προσφορά.

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

Επιπλέον, η απάντηση της ..... που αλλοιώνει την αρχική προσφορά της: α/ δόθηκε ενώ είχε λάβει γνώση της δικής μας οικονομικής προσφοράς και

β/ συνιστά διόρθωση που οδήγησε στο να είναι η δική της οικονομικής προσφοράς χαμηλότερη από τη δική μας, τα οποία προσδίδουν στην έτερη συμμετέχουσα αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε βάρος μας.

Πράγματι η αρχική οικονομική προσφορά της ..... ανέρχονταν στο ποσό των ευρώ 112.212,36 το οποίο είναι το ποσό που προκύπτει με τους ορθούς υπολογισμούς βάσει των δεδομένων της αρχικώς υποβληθείσας προσφοράς της ..... Η μόνη επιτρεπτή διόρθωση στην οποία θα μπορούσε να προβεί η έτερη συμμετέχουσα ήταν η υποβολή της προσφοράς με τους ορθούς υπολογισμούς (διόρθωση υπολογιστικού σφάλματος) και σε καμία περίπτωση σε αλλαγή των δεδομένων που αποτελούν ακριβώς την οικονομική προσφορά που αρχικώς υπεβλήθη και δεν αλλάζουν.

Το περιεχόμενο της οικονομικής προσφοράς είναι πρωτίστως τα δεδομένα που την απαρτίζουν και όχι το συνολικό τελικό δηλούμενο ποσό, το οποίο σαφώς αποτελεί το αποτέλεσμα των ορθών υπολογισμών των επί μέρους στοιχείων (βλ. σχετική αναφορά στην απόφαση του VI τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου με αρ.448/2018 σε Κουλουμπίνη, Η.Μάζο, Ι.Κίτσο, Δημόσιες Συμβάσεις- ν.4412/2016, Νομολογιακή προσέγγιση και πρακτική εφαρμογή, 2019, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ.388, η οποία έκρινε ότι νομίμως αποκλείσθηκε επιχείρηση από τη συνέχεια του διαγωνισμού καθώς υπήρχε ασυμφωνία μεταξύ του δηλωθέντος γενικού ποσοστού έκπτωσης και του συνολικού ποσού της προσφοράς με τις επί μέρους τιμές προσφοράς των προϊόντων που συμπλήρωσε η επιχείρηση, και με αριθμό 1 ως ποσοστό έκπτωσης σε όλα τα είδη).

Γίνεται, λοιπόν, ευκόλως αντιληπτό ότι η ..... αλλοίωσε την οικονομική της προσφορά με τρόπο που θα της εξασφάλιζε την ανατροπή του αποτελέσματος του διαγωνισμού υπέρ της αναδείξεως της ως προσωρινής μειοδότης έναντι της εταιρίας μας. Πράγματι, η οικονομική προσφορά της ..... ανέρχεται στο ποσό των ευρώ 112.212,36 δηλαδή η προσφορά της εταιρίας μας ποσού ευρώ 111.780,00 είναι χαμηλότερη, ενώ με την μη επιτρεπτή απάντηση- διόρθωση της ..... η προσφορά της ανέρχεται

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

σε ευρώ 111.298,68 ώστε να είναι χαμηλότερη από τη δική μας, την οποία γνώριζε ήδη και ν' αναδειχθεί εκείνη προσωρινός ανάδοχος. Συνεπώς με την αποδοχή της διευκρίνισης που έδωσε η εταιρία, η ..... της εξασφάλισε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με την εταιρία μας, κατά παράβαση των οριζομένων στα α 18 και 310 παρ.4 του ν.4412/2016.

Η Επιτροπή διενέργειας του εν λόγω διαγωνισμού, με το από 22.10.2019 πρακτικό αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών έκρινε και κατόπιν των διευκρινίσεων που παρείχε η ..... ότι η τελευταία πληροί τις απαιτήσεις της διακήρυξης και κατέληξε στην ανάδειξη της ως προσωρινής μειοδότης. Το εν λόγω πρακτικό ενέκρινε το διοικητικό συμβούλιο της ....., ως προαναφέραμε με την με αρ. 3670 απόφασή του, της με αρ.908/13.1.2020 συνεδρίασης του.

Η εν λόγω απόφαση τυγχάνει ακυρωτέα και θα πρέπει να ακυρωθεί με απόφαση σας ώστε να αναδειχθεί η εταιρία μας μειοδότης του διαγωνισμού».

11. Επειδή, ο αναθέτων φορέας με τις απόψεις του παραθέτοντας πλήρες ιστορικό της μέχρι τούδε διαδικασίας αναφέρει αυτολεξεί «...[.]...ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ :

Η προσφεύγουσα εταιρεία με την κρινόμενη προσφυγή της ισχυρίζεται ότι η συμμετέχουσα εταιρεία « ..... αλλοίωσε την οικονομική της προσφορά με τρόπο που θα της εξασφάλιζε την ανατροπή του αποτελέσματος του διαγωνισμού με την ανάδειξή της ως προσωρινής μειοδότης έναντι της προσφεύγουσας. Ειδικότερα η εταιρεία ισχυρίζεται ότι η πραγματική οικονομική προσφορά της « .....» ανέρχεται στο ποσό των ευρώ 112.212,36 δηλαδή η προσφορά της προσφεύγουσας, η οποία ανήρχετο σε ευρώ 111.780,00, είναι χαμηλότερη, ενώ με την μη επιτρεπτή απάντηση-διόρθωση της ..... η προσφορά της ανέρχεται σε ευρώ 111.298,68 ώστε να είναι χαμηλότερη από την οικονομική προσφορά της προσφεύγουσας, την οποία γνώριζε ήδη και ν' αναδειχθεί εκείνη προσωρινός ανάδοχος. Συνεπώς με την αποδοχή της διευκρίνισης που έδωσε η « ..... εταιρεία, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η ..... της εξασφάλισε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με αυτήν (προσφεύγουσα εταιρεία) κατά παράβαση των οριζομένων στα άρθρα 18 και 310 παρ.4 του ν.4412/2016.

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

Ειδικότερα, συμφώνως προς τις αιτιάσεις της προσφυγής της, από την επισκόπηση της αρχικώς υποβληθείσας οικονομικής προσφοράς της ..... {βλ. φύλλα 7 και 8 αυτής), προκύπτει ότι αναφορικά με τα αναλώσιμα πλην απορρυπαντικών, η εν λόγω εταιρεία είχε προβεί ως προς όλα τα είδη:

1/ σε λανθασμένα γινόμενα/εξαγόμενα των πολλαπλασιασμών των απαιτούμενων από τη διακήρυξη τεμαχίων μηνιαίως με την τιμή μονάδας, δηλαδή σε λανθασμένο μηνιαίο κόστος για καθένα είδος και 21 σε λανθασμένο άθροισμα των επιμέρους μηνιαίων κοστών.

Συνεπώς, το συνολικό κόστος αναλωσίμων το οποίο συναθροιζόμενο με τα υπόλοιπα οδηγεί στο συνολικό ποσό της οικονομικής προσφοράς, είναι εσφαλμένο και αντίστοιχα εσφαλμένο είναι και το αναφερόμενο ως συνολικό ποσό της προσφοράς.

Προκύπτει δε λόγω του διπλού λάθους, συνολικό κόστος για τα αναλώσιμα πλην των απορρυπαντικών, 72 ευρώ αντί για 122,76 ευρώ που έπρεπε να προκύπτει βάσει των ορθών υπολογισμών.

Επομένως, ως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ακόμα κι αν μπορούσε να γίνει δεκτό ότι η εν λόγω εταιρεία προέβη τυχαίως ή εκ παραδρομής σε εννιά (9) λανθασμένους πολλαπλασιασμούς που αφορούν όλα τα είδη και στη συνέχεια σε επιπλέον λάθος πρόσθεση των επιμέρους γινομένων, και συνεπώς ότι αυτό θα μπορούσε να της ζητηθεί να διορθώσει ως υπολογιστικό σφάλμα, τότε και στην περίπτωση αυτή η μόνη επιτρεπτή διόρθωση θα ήταν να αναγράψει στην οικονομική προσφορά το αποτέλεσμα που θα πρόκυπτε από τους ορθούς υπολογισμούς.

Ωστόσο με την από 30.9.2019 απάντησή της, η εταιρεία ....., διευκρίνισε ότι το αποτέλεσμα των 72 ευρώ είναι το ορθό, προς αποκατάσταση του δε προέβη σε αλλαγή όλων των τιμών μονάδων των επί μέρους 9 ειδών των συγκεκριμένων αναλωσίμων ώστε να προκύπτουν επί μέρους εξαγόμενα που να δίδουν ως αποτέλεσμα στο άθροισμα τους ποσό 72 ευρώ (βλ. από 30.9.2019 απάντηση με αναλυτικές αλλαγές στην αρχικώς υποβληθείσα προσφορά).

Η αλλαγή όμως των τιμών μονάδων των 9 επιμέρους ειδών δεν συνιστά υπολογιστικό σφάλμα δυνάμενο να διορθωθεί κατ' εφαρμογή του α. 310,

παρ.4 του ν.4412/2016 άλλα αλλαγή στοιχείων της προσφοράς (δεδομένων με τα οποία έγιναν οι υπολογισμοί), συνεπώς ανεπίτρεπτη αλλοίωση της αρχικώς υποβληθείσας οικονομικής προσφοράς με τρόπο που να αποτελεί νέα προσφορά.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ:

1. Ο εν λόγω διαγωνισμός εξ' αιτίας της φύσης του περιλαμβάνει μία σειρά παραμέτρων οι οποίες θα πρέπει να πληρούνται ώστε οι προσφορές να γίνουν αποδεκτές. Συγκεκριμένα, οι συμμετέχοντες θα πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, όπως αναφέρεται και στην διακήρυξη (Παράρτημα II- Οικονομική Προσφορά, στο τέλος του Πίνακα Οικονομικής Προσφοράς) να συνυποβάλλουν [sic] και να αναλύουν το μισθολογικό τους κόστος, στο οποίο θα πρέπει να περιλαμβάνονται, εκτός των άλλων, οι δαπάνες που απαιτούνται για τα υλικά καθαρισμού και τα λοιπά αναλώσιμα, ενώ η Οικονομική Προσφορά, που θα υποβληθεί, αποτελεί σύνολο όλων των επιμέρους παραμέτρων (μισθολογικό κόστος, κόστος υλικών και αναλωσίμων, εργολαβικό όφελος).

2. Κατά τον χρόνο κατά τον οποίο εστάλη το διευκρινιστικό ερώτημα της Επιτροπής προς την εταιρεία « .....» (ήτοι 24 Σεπτεμβρίου 2019) η αρχική σειρά μειοδοσίας των εταιρειών ήταν ήδη γνωστή σε όλους τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό, καθώς είχε ήδη προκύψει από την αποσφράγιση όλων των προσφορών της 3^{ης} Ιουλίου 2019, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 3.1.1.της υπ' αριθ. ....διακήρυξης και το άρθρο 100 του νόμου 4412/2016, ως ισχύει. Στην κατάταξη δε, η εταιρεία « .....» είχε καταλάβει την δεύτερη θέση ενώ η προσφεύγουσα εταιρεία « .....» την τρίτη θέση.

3. Η Επιτροπή Διενέργειας του διαγωνισμού εξετάζοντας όλες ανεξαιρέτως τις προσφορές, εντόπισε σε αρκετές από αυτές ζητήματα τα οποία έχρηζαν διευκρινίσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 310 του ν.4412/2016.

4. Η εταιρεία « .....», κατά της οποίας στρέφεται η υπό κρίση προσφυγή, είχε προσκομίσει έναν Πίνακα Αναλωσίμων (απαιτούμενες πλαστικές σακούλες ανά ημέρα και μήνα) στον οποίο η Επιτροπή εντόπισε υπολογιστικά λάθη. Σε περίπτωση διόρθωσης αυτού του Πίνακα από την

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

Επιτροπή το τελικό αποτέλεσμα θα άλλαζε την τελική κατάταξη των εταιρειών, κατατάσσοντας την εταιρεία « .....» από την δεύτερη στην τρίτη θέση, καθώς με την διόρθωση όλων των υπολογιστικών σφαλμάτων το εν λόγω μηνιαίο κόστος θα ανήρχετο από τα 72€ σε 122,76€. Ωστόσο ούτε από την διακήρυξη αλλά ούτε από τον νόμο παρέχεται το δικαίωμα αυτό στην Επιτροπή, ενώ αντιθέτως συμφώνως προς τα οριζόμενα στο άρθρο 310 του ν. 4412/2016 παρ.2: «Ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσονος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που ο αναθέτων φορέας κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές».

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή θεώρησε τις λανθασμένες αριθμητικές πράξεις ως πρόδηλα υπολογιστικά σφάλματα, έκρινε ότι μπορούσαν να θεραπευθούν και ως εκ τούτου ζήτησε από την συμμετέχουσα εταιρεία « .....» να διευκρινίσει αυτά χωρίς βεβαίως να αλλοιώσει την προσφορά της.

Σε απάντηση του προαναφερθέντος εγγράφου της Επιτροπής περί παροχής διευκρινίσεων, η εταιρεία « .....» προσκόμισε εκ νέου τον ζητούμενο Πίνακα στον οποίο διόρθωσε τις επιμέρους τιμές μονάδος των προϊόντων (σακούλες) και το τελικό αποτέλεσμα ανήλθε σε 72€, όπως είχε άλλωστε δηλώσει με την αρχική της προσφορά, ποσό που είχε επίσης συμπεριλάβει στον Πίνακα της Οικονομικής της Προσφοράς στο αντίστοιχο πεδίο. Επομένως η συμμετέχουσα εταιρεία δεν τροποποίησε την αρχική της προσφορά, ως αναληθώς ισχυρίζεται η προσφεύγουσα εταιρεία.

Η Επιτροπή έκανε αποδεκτή την εν λόγω διόρθωση, καθώς έκρινε ότι διορθώθηκαν οι ασάφειες και τα υπολογιστικά σφάλματα διότι όπως προκύπτει από την συγκριτική επισκόπηση των δύο πινάκων, στον μεν αρχικό Πίνακα

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

υπάρχουν διαφορετικές τιμές για σακούλες ίδιας διάστασης, εκ των ζητούμενων ειδών που είναι τριών διαστάσεων ήτοι 60X90 εκ, 50X50 εκ και 1,10x75 εκ., ενώ στον τελικό Πίνακα οι τιμές μονάδος των σακουλών είναι κοινές για τις ίδιες διαστάσεις (τρία μεγέθη σακουλών με τρεις αντίστοιχα τιμές). Η Επιτροπή θεώρησε ότι η διευκρίνιση της εταιρείας « .....» δεν αποτελεί ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς της και ότι συνακόλουθα δεν της προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε σχέση με τις υπόλοιπες, καθώς η προσφορά της ανήρχετο εξ αρχής αναφορικά με το εν λόγω συστατικό του Πίνακα Οικονομικής Προσφοράς σε 72€ ανά μήνα, χωρίς να αλλάζει ή να βελτιώνεται η σειρά κατάταξής της.

Ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η εταιρεία « .....» άλλαξε την οικονομική της προσφορά προκειμένου να αναδειχθεί προσωρινή ανάδοχος δεν είναι αληθής, διότι κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, ήτοι αυτό, κατά το οποίο χορηγήθηκαν οι ως άνω διευκρινίσεις, η εταιρεία « .....» δεν γνώριζε ότι επίκειται η ανάδειξη της ως προσωρινής μειοδότης, λόγω του αποκλεισμού της πρώτης στην κατάταξη εταιρείας, της οποίας η προσφορά ήταν αντίθετη στους όρους της Διακήρυξης καθώς και της εργατικής νομοθεσίας κατά τα αναλυτικώς περιγραφόμενα στο Πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού. Και τούτο διότι, η τελική σειρά κατάταξης και η πρόταση της Επιτροπής για ανάδειξη προσωρινού μειοδότη έγινε γνωστή σε όλους τους συμμετέχοντες με την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης με την προσφυγή, απόφασης υπ' αριθ 3670/13-01-2020 του Δ.Σ. της « .....» η οποία αναρτήθηκε στο ΕΣΗΔΗΣ την 22^η Ιανουαρίου 2020.

Για όλους τους ανωτέρω λόγους θεωρούμε ότι πρέπει να απορριφθεί η εν λόγω προσφυγή ως νόμω και ουσία αβάσιμη.».

12. Επειδή το άρθρο 253 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Αρχές που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων» αναφέρει ρητώς τα εξής «1. Οι αναθέτοντες φορείς αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της προστασίας του ανταγωνισμού, της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης και λαμβάνουν

τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων.

Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος βιβλίου (άρθρα 222 έως 338) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων.

2. Κατά την εκτέλεση των συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα XIV του Προσαρτήματος Β΄ του παρόντος βιβλίου.

3. Η τήρηση των υποχρεώσεων της παραγράφου 2 ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των συμβάσεων κατά την έννοια του άρθρου 339, καθώς και τις δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων ευθύνης και αρμοδιότητάς τους.

4. Οι ανάδοχοι συμβάσεων εντάσσονται κατά προτεραιότητα στα προγράμματα επιθεωρήσεων και ελέγχων του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.), σύμφωνα με το π.δ. 113/2014 (Α΄ 180) και του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων, σύμφωνα με το π.δ. 100/2014 (Α΄ 167), εφόσον πληρούν τα ειδικότερα κριτήρια που ορίζονται στις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία των υπηρεσιών αυτών.

5. Η υποχρέωση της παρ. 2 επισημαίνεται στα έγγραφα της σύμβασης και αποτελεί ειδικό όρο της σύμβασης κατά το άρθρο 335».

13. Επειδή, το άρθρο 281 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης» προβλέπει στην παρ. 1 τα εξής «1. Οι όροι που περιέχονται στα έγγραφα της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρθρων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών».

14. Επειδή, το άρθρο 310 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Συμπλήρωση - αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών» αναφέρει τα εξής «1. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες ή τους υποψηφίους να διευκρινίζουν ή να συμπληρώνουν τα έγγραφα ή τα δικαιολογητικά που έχουν υποβάλει, μέσα σε εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Οποιαδήποτε διευκρίνιση ή συμπλήρωση υποβάλλεται από τους προσφέροντες ή υποψηφίους χωρίς να έχει ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή δεν λαμβάνεται υπόψη.

2. Η πιο πάνω διευκρίνιση ή η συμπλήρωση αφορά μόνο στις ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες ή πρόδηλα τυπικά σφάλματα που επιδέχονται διόρθωση ή συμπλήρωση, όπως ιδίως παράλειψη μονογραφών, διακεκομμένη αρίθμηση, ελαττώματα συσκευασίας και σήμανσης του φακέλου και των υποφακέλων των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής, λεκτικές και φραστικές αποκλίσεις των εγγράφων της προσφοράς από την ορολογία των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, που δεν επιφέρουν έννομες συνέπειες ως προς το περιεχόμενό τους, ελλείψεις ως προς τα νομιμοποιητικά στοιχεία, πλημμελή σήμανση αντιγράφων που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74) και μεταφράσεων και λοιπών πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, διαφοροποίηση της δομής των εγγράφων της προσφοράς από τα υποδείγματα που θεσπίζονται με το νόμο, τις κανονιστικές πράξεις ή τα έγγραφα της σύμβασης. Η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση κατά το πρώτο εδάφιο δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση ή υποβολή εγγράφων σε συμμόρφωση των όρων της διακήρυξης, αλλά μόνο τη διευκρίνιση ή συμπλήρωση, ακόμη και με νέα έγγραφα, εγγράφων ή δικαιολογητικών που έχουν ήδη υποβληθεί.

3. Η διευκρίνιση ή η συμπλήρωση της παραγράφου 1 δεν πρέπει να εισάγει διακρίσεις, άνιση μεταχείριση των οικονομικών φορέων ή να έχει ως συνέπεια ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένου οικονομικού φορέα στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης.

4. Ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλεί εγγράφως τους προσφέροντες να διευκρινίσουν, μέσα σε εύλογη προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία κοινοποίησης της σχετικής πρόκλησης, το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς που έχουν υποβάλει, αν περιέχει ασάφειες ή σσωνος σημασίας ατέλειες, επουσιώδεις παραλείψεις ή πρόδηλα τυπικά ή υπολογιστικά σφάλματα που ο αναθέτων φορέας κρίνει ότι μπορεί να θεραπευθούν. Η διευκρίνιση αυτή δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να προσδίδει αθέμιτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές.

5. Η παροχή της δυνατότητας διευκρινίσεων στον προσφέροντα ή υποψήφιο, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 4, είναι υποχρεωτική για τον αναθέτοντα φορέα, εάν επίκειται αποκλεισμός του προσφέροντα ή υποψηφίου από τη διαδικασία, λόγω ασαφειών των δικαιολογητικών και εγγράφων της προσφοράς».

15. Επειδή οι οικείοι όροι της διακήρυξης αναφέρουν τα εξής «i) 2.4.4 Περιεχόμενα οικονομικών προσφορών/ Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών

Η Οικονομική Προσφορά συντάσσεται με βάση το αναγραφόμενο στην παρούσα κριτήριο ανάθεσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα II της διακήρυξης: Η τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας δίνεται σε ευρώ.

[Αν στο ηλεκτρονικό σύστημα δεν μπορεί να αποτυπωθεί αναλυτικά η οικονομική προσφορά, ο προσφέρων θα επισυνάψει στον (υπο)φάκελλο "οικονομική προσφορά" την ηλεκτρονική οικονομική προσφορά του ηλεκτρονικά υπογεγραμμένη και τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία (σύμφωνα με το υπόδειγμα που υπάρχει στο Παράρτημα II της παρούσας διακήρυξης) σε μορφή pdf.], ii) 2.4.6 Λόγοι απόρριψης προσφορών

Η « .....» με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά:

α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα, με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται πιο πάνω και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς),

2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών), 2.4.5. (Χρόνος ισχύος προσφορών), 3.1. (Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών), 3.2 (Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου) της παρούσας,

β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσης διακήρυξης,

γ) για την οποία ο προσφέρων δεν έχει παράσχει τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από τον αναθέτοντα φορέα σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας και το άρθρο 310 του ν. 4412/2016, ως ισχύει

δ) η οποία είναι εναλλακτική προσφορά,

ε) η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλλει δύο ή περισσότερες προσφορές. Ο περιορισμός αυτός ισχύει, υπό τους όρους της παραγράφου 2.2.3.4 περ. γ της παρούσας (περ. γ' της παρ. 4 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016, ως ισχύει) και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη, καθώς και στην περίπτωση οικονομικών φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων. ζ) η οποία είναι υπό αίρεση,

η) η οποία θέτει όρο αναπροσαρμογής,

θ) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσης διακήρυξης και αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης.iii) 3.1.1

Ηλεκτρονική αποσφράγιση προσφορών

Το πιστοποιημένο στο ΕΣΗΔΗΣ, για την αποσφράγιση των προσφορών αρμόδιο όργανο της « .....» (Επιτροπή Διαγωνισμού), προβαίνει στην έναρξη της διαδικασίας ηλεκτρονικής αποσφράγισης των φακέλων των προσφορών, κατά το άρθρο 100 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε και

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

ισχύει δυνάμει της παρ. 10 του άρθρου 43 του ν. 4605/19, ακολουθώντας τα εξής στάδια:

- Ηλεκτρονική Αποσφράγιση του (υπό)φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής-Τεχνική Προσφορά» την 03/07/2019 και ώρα 11:30 π.μ.
- Ηλεκτρονική Αποσφράγιση του (υπό)φακέλου «Οικονομική Προσφορά», κατά την ίδια ημερομηνία και ώρα 11:30 π.μ.

Με την αποσφράγιση των ως άνω φακέλων, σύμφωνα με τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 3.1.2 της παρούσας, κάθε προσφέρων αποκτά πρόσβαση στις λοιπές προσφορές και τα υποβληθέντα δικαιολογητικά τους, με την επιφύλαξη των πτυχών εκείνων της κάθε προσφοράς που έχουν χαρακτηριστεί ως εμπιστευτικές.

Ο αναθέτων φορέας μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί, ή να διευκρινίσουν το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς τους, σύμφωνα με το άρθρο 310 του ν. 4412/2016, ως ισχύει».

16. Επειδή, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕλΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000).

17. Επειδή, η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, C 496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, Επιτροπή κατά Δανίας, C 243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, Επιτροπή κατά Βελγίου, C 87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, SIAC Construction, C 19/00, EU:C:2001:553, σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Μηχανική, C 213/07, EU:C:2008:731, σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, MT Højgaard και Züblin, C 396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37, της 25ης Απριλίου 1996, Επιτροπή κατά Βελγίου, C 87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 54, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, Universale-Bau, C 470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 93, της 12ης Μαρτίου 2015, eVigilo, C 538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manona, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

18. Επειδή, ο τρόπος συντάξεως των προσφορών στα πλαίσια των δημοσίων διαγωνισμών διέπεται από την αρχή της τυπικότητας, η οποία αποσκοπεί στην εξασφάλιση αφενός της τηρήσεως των αρχών του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και του ίσου μέτρου κρίσεως αφετέρου της ανάγκης ευχερούς συγκρίσεως των προσφορών μεταξύ τους καθώς και στην αποφυγή του κινδύνου αλλοιώσεως αυτών (ΣΤΕ127/2015, 1971/2013, 194/2011, 804/2010, 3084/2008, 1895/2007, 3769/2003, ΕΑ 860, 689/2011, 1008/2009, 817/2008). Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕΛΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000).

19. Επειδή, η αρχή της ισότητας (βλ.ΣτΕ 935/2017) που συνιστά συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή (άρθρο 4 και 20 Συντ. και 6 ΕΣΔΑ) και της αρχής της αμεροληψίας, που δέον είναι να διέπει την κρίση των κρίση των διοικητικών οργάνων, επιβάλλει την ομοιόμορφη εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας σε όλους τους διοικούμενους.

20. Επειδή, εξάλλου, η αρχή της ίσης μεταχείρισης και η υποχρέωση διαφάνειας αντιτίθενται επίσης σε κάθε διαπραγμάτευση μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και ενός προσφέροντος στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, πράγμα που συνεπάγεται ότι, καταρχήν, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

21. Επειδή, η αρχή της χρηστής διοίκησης επιβάλλει στα διοικητικά όργανα να ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με το αίσθημα δικαίου που επικρατεί, ώστε κατά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων να αποφεύγονται οι ανεπιεικείς και απλώς δογματικές ερμηνευτικές εκδοχές και να επιδιώκεται η προσαρμογή των κανόνων δικαίου προς τις επικρατούσες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες και απαιτήσεις (Ε. Π. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, 2010, σελ. 96).

22. Επειδή, δέσμια αρμοδιότητα υπάρχει, όταν το διοικητικό όργανο, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τους κανόνες δικαίου πραγματικές ή νομικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους, είναι υποχρεωμένο να εκδώσει διοικητική πράξη που περιέχει ορισμένη ατομική ρύθμιση, την οποία προκαθορίζουν οι κανόνες αυτοί (Επαμεινώνδας Π.

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, 1ος τόμος, 15η έκδοση σελ. 138). Συνεπώς, αν η δημόσια διοίκηση δεν ενεργήσει – όταν ο νόμος απαιτεί ενέργεια- παρανομεί (Α. Ι. Τάχος, Ελληνικό διοικητικό δίκαιο, 5η έκδοση, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 1996, σελ. 319).

23. Επειδή, οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, ως της χρηστής διοίκησης, και της αναλογικότητας, έχουν εφαρμογή κατά την ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας της Αναθέτουσας Αρχής, ήτοι της νομικής δυνατότητας της διοίκησης να επιλέγει ανάμεσα σε διάφορες εξίσου νόμιμες λύσεις, μία απόφαση δηλαδή για το εάν, πότε και πώς της διοικητικής δράσης (Π. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, Αθήνα-Κομοτηνή 2004, σ. 191). Επομένως, δεν χωρεί εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας και της χρηστής διοίκησης όπου η αναθέτουσα αρχή οφείλει να εφαρμόσει συγκεκριμένη διάταξη και κατά τον νόμο και την Διακήρυξη ενεργεί κατά δεσμία αρμοδιότητα (πρβλ. ΔΕφΑθ 2098/2013, ΣτΕ 2067/2004, 13/2003, 1072/2003, 999/2019 ΔΕφΑθ).

24. Επειδή, εν προκειμένω, η εταιρεία « .....» υπέβαλε με την προσφορά της τον κάτωθι πίνακα:

	ΤΕΜΑΧΙΑ ΜΗΝΙΑΙΟΣ [sic]	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ	ΜΗΝΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ
23 μεγάλα καλάθια απορριμμάτων WC, διάσταση σακ. 60X90 χ 3 φορές ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 23 χ 3 = 69 / ημέρα χ 22 = 1.518 / μήνα.	1518	0,01 €	15,00 €
37 μικρά καλάθια απορριμμάτων WC, διάσταση σακ. 50X50 χ 3 φορές ημερησίως.	2442	0,01 €	20,00 €

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

Σύνολο τεμαχίων: 37 χ 3 ~ 111 / ημέρα χ 22 = 2.442 / μήνα			
24 καλάθια απορριμμάτων νιπτήρων τουαλέτας, διάσταση σακ. 60X90 χ 2 φορές ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 24 χ 2 = 48 / ημέρα χ 22 = 1.056 / μήνα	1056	0,01 €	10,00 €
22 επιδαπέδια σταχτοδοχεία, διάσταση σακ. 50X50 χ 1 φορά ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 22 χ 1 = 22 / ημέρα χ 22 = 484 / μήνα	484	0,01 €	5,00 €
5 μεγάλα, μεταλλικά καλάθια απορριμμάτων, διάσταση σακ. 1,10X75 χ 1 φορά ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 5 χ 1 - 5 / ημέρα χ 22 = 110 / μήνα	110	0,05 €	6,00 €
10 κάδοι ανακύκλωσης	220	0,05 €	12,00 €

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

απορριμμάτων, διάσταση σακ. 1,10X75 χ 1 φορά ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 10 χ 1 = 10 χ 22 = 220 / μήνα			
206 καλάθια απορριμμάτων γραφείων, διάσταση σακ. 50X50 χ 1 φορά ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 206 χ 1 = 206 / ημέρα χ 22 = 4.532 / μήνα	4532	0,01€	28,00 €
1 κάδος απορριμμάτων, κουζίνα Διοίκησης, διάσταση σακ. 60X90 χ 1 φορά ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 1 χ 1 = 1χ22 = 22/μήνα	22	0,09 €	2,00€
2 σακούλες απορριμμάτων, διάσταση σακ. 1,10X75 χ 2 φορές ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 2χ1 = 2χ22 = 44/ μήνα	44	0,09 €	4,00€

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	72,00 €
ΦΠΑ	17,28:€
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	89,28 €
ΜΕ ΦΠΑ	

25. Επειδή, καταρχήν η απλή πρόσθεση των οικονομικών ενδείξεων της τελευταίας στήλης καταλήγει στο ποσό των 102, 00 ευρώ έναντι του αναγραφόμενου ποσού των 72,00 ευρώ. Αντιστοίχως, λαμβάνοντας υπόψη ως ορθά τα ποσά των τεμαχίων και των αντίστοιχων τιμών μονάδος, διαφοροποιούνται όλα τα επιμέρους γινόμενα και συνακόλουθα και το συνολικό άθροισμα του συγκεκριμένου πίνακα ως εξής : $13,18 + 24,42 + 10,56 + 4,84 + 5,5 + 11 + 45,32 + 1,98 + 3,96 = 122,76$ ευρώ πλέον ΦΠΑ.

26. Επειδή, ο αναθέτων φορέας σε συνέχεια ελέγχου από την Επιτροπή διενέργειας της οικονομικής προσφοράς της εταιρείας « .....» προέβη σε αποστολή προς τον εν λόγω οικονομικό φορέα μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού την 26.09.2019 της από 24 Σεπτεμβρίου 2019 με αριθμ. πρωτ. οικ. .... επιστολής του με το κάτωθι αυτολεξεί αποδιδόμενο περιεχόμενο σχετικού ερωτήματος της αρμόδιας Επιτροπής: *«Σας υποβάλλουμε ερώτημα της Επιτροπής Διενεργείας του Διαγωνισμού ....., αναφορικά με την παροχή διευκρινίσεων σχετικά με την οικονομική προσφορά συμμετέχουσας εταιρείας στον εν θέματι διαγωνισμό, το οποίο είναι το ακόλουθο:*

«Σε συνέχεια ελέγχου της οικονομικής σας προσφοράς και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 310 § 4 του ν. 4412/2016, σας καλούμε εντός επτά (7) ημερών από την κοινοποίηση της παρούσας να διευκρινίσετε το κάτωθι σημείο της οικονομικής σας προσφοράς, στο οποίο η Επιτροπή Διαγωνισμού Α.Δ. .... εντόπισε υπολογιστικά σφάλματα.

Συγκεκριμένα, στον πίνακα αναλωσίμων (καλάθια και σακούλες απορριμμάτων) όλα τα μηνιαία κόστη (γινόμενα τεμαχίων μηνιαίους επί τιμή μονάδος) είναι λανθασμένα. Μετά την διόρθωση των αριθμητικών πράξεων το τελικό άθροισμα που προκύπτει προ ΦΠΑ είναι 122,76 € και όχι 72,00 € μηνιαίως, όπως λανθασμένα αναγράφεται στο συνολικό κόστος.

Σημειώνεται ότι, η διευκρίνιση που θα δοθεί δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την ουσιώδη αλλοίωση της προσφοράς και δεν πρέπει να

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

προσδίδει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της συγκεκριμένης προσφοράς σε σχέση με τις λοιπές».

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε επιπλέον διευκρίνιση».

27. Επειδή, ο εν θέματι οικονομικός φορέας ανταποκρινόμενος την 30.09.2019 απέστειλε μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού επιστολή στην οποία ανέφερε τα εξής «Σας επισυνάπτουμε πίνακα υλικών στον οποίον αναλύεται το κόστος ανά τεμάχιο και το μηνιαίο κόστος, καθώς υπήρξε εκ παραδρομής λανθασμένος υπολογισμός στο σχετικό υπολογιστικό φύλλο. Το συνολικό κόστος παραμένει 72,00 ευρώ άνευ ΦΠΑ (δεν επηρεάζει την υποβληθείσα οικονομική προσφορά μας» και παρέθεσε νέο πίνακα όπου παρέμεναν σταθερές οι απαιτούμενες ποσότητες σε μηνιαία βάση αλλά διαφοροποιούνταν όλες και μία έκαστη των τιμών μονάδος και συνακόλουθα και τα αντίστοιχα γινόμενα με τελικό αποτέλεσμα την κατάληξη στο συνολικό ποσό των 72,00 ευρώ άνευ ΦΠΑ.

28. Επειδή, εν προκειμένω, έγινε αντιληπτό ότι τόσο το γινόμενο της τιμής μονάδος επί της απαιτούμενης ποσότητας ενός εκάστου προϊόντος είναι λανθασμένο άλλως ανακριβές όσο και το άθροισμα όλων των επιμέρους τιμών μίας έκαστης κατηγορίας προϊόντος. Αφορμώμενη, επομένως, η αναθέτουσα αρχή από την παραδοχή ότι η δηλωθείσα τιμή μονάδος είναι ορθή, προέβη με την αποσταλείσα ερώτηση προς διευκρίνιση στην διατύπωση του συμπεράσματος ότι οι ως άνω αναφερθείσες επιμέρους πράξεις σφάλουν, επισημαίνοντας ότι το ορθό τελικό συνολικό ποσό του προκειμένου πίνακα 122,76 € αντί του αναφερθέντος 72, 00€.

29. Επειδή, η εταιρεία « .....» υπέβαλε εκ νέου πίνακα στον οποίον δεν τροποποιείται η τελική τιμή αλλά όλες οι επιμέρους τιμές μονάδων και τα επιμέρους σύνολο με αποτέλεσμα το τελικό σύνολο να ανέρχεται στο ποσό των 72,00 €, υποστηρίζοντας ότι δεν υφίσταται τροποποίηση της οικονομικής προσφοράς. Ειδικότερα, ο εν θέματι πίνακας έχει ως εξής :

	ΤΕΜΑΧΙΑ ΜΗΝΙΑΙΩΣ	ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ	ΜΗΝΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ
--	---------------------	--------------	-------------------

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

23 μεγάλα καλάθια απορριμμάτων WC, διάσταση σακ. 60X90 χ 3 φορές ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 23 χ 3 = 69 / ημέρα χ 22 = 1.518 / μήνα.	1518	0,00400	6,07
37 μικρά καλάθια απορριμμάτων WC, διάσταση σακ. 50X50 χ 3 φορές ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 37 χ 3 ~ 111 / ημέρα χ 22 = 2.442 / μήνα	2442	0,00480	11,72
24 καλάθια απορριμμάτων νιπτήρων τουαλέτας, διάσταση σακ. 60X90 χ 2 φορές ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 24 χ 2 = 48 / ημέρα χ 22 = 1.056 / μήνα	1056	0,00400	4,22
22 επιδαπέδια σταχτοδοχεία, διάσταση σακ. 50X50 χ 1 φορά ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 22 χ 1 = 22 / ημέρα χ 22 = 484 /	484	0,00480	2,32

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

μήνα			
5 μεγάλα, μεταλλικά καλάθια απορριμμάτων, διάσταση σακ. 1,10X75 χ 1 φορά ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 5 χ 1 - 5 / ημέρα χ 22 = 110 / μήνα	110	0,06904	7,59
10 κάδοι ανακύκλωσης απορριμμάτων, διάσταση σακ. 1,10X75 χ 1 φορά ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 10 χ 1 = 10 χ 22 = 220 / μήνα	220	0,06904	15,19
206 καλάθια απορριμμάτων γραφείων, διάσταση σακ. 50X50 χ 1 φορά ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 206 χ 1 = 206 / ημέρα χ 22 = 4.532 / μήνα	4532	0,00480	21,75
1 κάδος απορριμμάτων, κουζίνα Διοίκησης, διάσταση σακ. 60X90 χ 1 φορά ημερησίως.	22	0,00400	0,09

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

Σύνολο τεμαχίων: 1 χ 1 = 1χ22 = 22/μήνα			
2 σακούλες απορριμμάτων, διάσταση σακ. 1,10Χ75 χ 2 φορές ημερησίως. Σύνολο τεμαχίων: 2χ1 = 2χ22 = 44/ μήνα	44	0,06904	3,04

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ 72,00 €

ΦΠΑ 17,28:€

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ 89,28 €

ΜΕ ΦΠΑ

30. Επειδή, ο διαχωρισμός μεταξύ ουσιώδους και επουσιώδους έλλειψης ως και μεταξύ τυπικού και ουσιώδους σφάλματος θα πρέπει να ερμηνεύεται μέσω του πρίσματος των άρθρων 102/310 και των άρθρων 18/253 Ν. 4412/2016 και των αρχών που αυτά καθιερώνουν, το πρώτο στην ειδική περίπτωση της συμπλήρωσης και το δεύτερο γενικά επί των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων και αμφότερα με τη σειρά τους πρέπει να ερμηνεύονται στο πλαίσιο του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Το κριτήριο δε του παραπάνω διαχωρισμού, συνίσταται στο ότι, η επιτρεπτή συμπλήρωση δεν πρέπει να είναι τέτοιας έκτασης ώστε να επιτρέπει τις εναλλακτικές προσφορές, να προσδίδει πλεονέκτημα στον υπέρ ου οικονομικό φορέα έναντι των ανταγωνιστών του εισάγοντας ευμενή υπέρ αυτού διάκριση, να μην επιτρέπει τη μεταβολή των υποβληθεισών προσφορών, να μην του παρέχει εμμέσως ευκαιρία πλήρωσης αποδεικτικής ή ουσιαστικής προϋπόθεσης ή να του παρέχει δυνατότητα για την το πρώτον επίκληση προσόντων, δυνατοτήτων, ικανοτήτων και νομικών και πραγματικών δεδομένων, τα οποία ανεξαρτήτως αν υφίσταντο ή όχι κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του, αυτός δεν τα επικαλέστηκε καίτοι η διακήρυξη τα απαιτούσε ή για την το πρώτον τήρηση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας που αυτός δεν τήρησε. Αντίστροφα, είναι παραδεκτή η

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

συμπλήρωση και η διόρθωση, όταν από το ίδιο το περιεχόμενο και αντικείμενο του σφάλματος προκύπτει ότι αυτό είναι έλασσον σε σχέση με το αποδεικτικό αντικείμενο της διακήρυξης, σύνηθες και ιδιαίτερα ευχερές να λάβει χώρα κατά τη σύνταξη της προσφοράς και κατά τα διδάγματα της κοινής λογικής και πείρας, ενώ το σφάλμα πρέπει να είναι τέτοιου είδους, ώστε η αναγωγή του σε απλή, εύλογη και συνήθη, άρα και συγγνωστή, παραδρομή θα πρέπει να είναι αντικειμενικά προφανής στην κρίση κάθε ευλόγως σκεπτόμενου τρίτου και δη των οργάνων αξιολόγησης, τα οποία ακριβώς για αυτόν τον λόγο έχουν την ευχέρεια κατά την ακριβώς παραπάνω κρίση τους και συνεπεία αυτής να καλέσουν κατ' άρ. 102/310 τον οικονομικό φορέα για διευκρινίσεις. Περαιτέρω, κρίσιμο κριτήριο για την κρίση περί του συγγνωστού, άρα και συμπληρώσιμου/διορθώσιμου ενός σφάλματος/έλλειψης αποτελεί υπό προϋποθέσεις η τυχόν ασάφεια και ελλειπτικότητα των οικείων όρων της διακήρυξης (βλ και απόφαση με αρ. 253/2017 ΑΕΠΠ). Ωστόσο, καθίσταται σαφές ότι η πλημμέλεια που αναφέρεται ανωτέρω, θα πρέπει να δημιουργεί αντικειμενικώς αμφισημία σε συγκεκριμένο όρο ή προδιαγραφή άλλως θα πρέπει να είναι ικανή να δημιουργήσει στον επαρκώς ενημερωμένο υποψήφιο δικαιολογημένη αμφιβολία ως προς την ορθή διαμόρφωση της προσφοράς του, κατά τρόπο που να καθίσταται επιβεβλημένη η επίκληση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και συνεπεία αυτής υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να καλέσει τον υποψήφιο ανάδοχο δυνάμει του άρθρου 102 παρ. 5 ή αντίστοιχα του αναθέτοντος φορέα δυνάμει του άρθρου 310 παρ. 5 για διευκρίνιση ή συμπλήρωση της προσφοράς του (βλ. ενδεικτικά ΑΕΠΠ 393/2019).

31. Επειδή, από τα ανωτέρω εκτεθέντα προκύπτει ότι η έννοια του υπολογιστικού σφάλματος αποδίδεται ως έρεισμα για την εφαρμογή του άρθρου 102 ή 310 του Ν. 4412/2016 σε σφάλμα που αφορά υπολογιστικές πράξεις, εφόσον καθίσταται σαφές ότι το σφάλμα εμφιλοχώρησε κατά την διενέργεια των πράξεων και αφορά άνευ αμφιβολίας συγκεκριμένη τιμή (βλ. ΕΑ ΣτΕ 153/2019).

32. Επειδή, η διασφάλιση με αδιαμφισβήτητο και αδιάβλητο τρόπο της αντικειμενικότητας στην ανάθεση των υπηρεσιών υπαγορεύεται προφανώς από την ανάγκη εξάλειψης κάθε ενδεχόμενης ασάφειας κατά τη σύνταξη των

Αριθμός απόφασης: 342 /2020

οικονομικών προσφορών, τυχόν ύπαρξη της οποίας οδηγεί σύμφωνα με τη διακήρυξη, κατ' αρχήν, σε απόρριψη της προσφοράς ως απαράδεκτης (πρβλ. Δεφ Αθ 373/2019, ΣΤΕ 563/2008, Ε.Α. ΣΤΕ 446/2009, 840/2008).

33. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, δεν είναι δυνατή η άρση πλημμέλειας της οικονομικής προσφοράς, δεδομένου ότι δεν εντοπίζεται με ακρίβεια το εσφαλμένο ποσό, δεν προκύπτει επαγωγικά από την προσφορά το ορθό και ως εκ τούτου δεν δύναται κατά τρόπο μονοσήμαντο να διευκρινιστεί αλλά υπεισέρχεται με την διευκρίνιση η κρίση και βούληση του οικονομικού φορέα να επισημάνει κατά το δοκούν το σφάλμα της προσφοράς του, τροποποιώντας ανεπίτρεπτα την οικεία προσφορά (πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 135/2018). Η ως άνω δυνατότητα επιλογής διόρθωσης της προσφοράς κατά τρόπο που να παραμένει στο ποσό των 72,00 ευρώ αδιαμφισβήτητα -παρά τα αντιθέτως προβαλλόμενα από τον αναθέτοντα φορέα - παρέχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην υποψήφια εταιρεία « .....

34. Επειδή, με βάση το άρθρο 2.4.6. (β) της διακήρυξης προσφορά που έχει ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση απορρίπτεται. Το αυτό ορίζεται και στο άρθρο 91 του Ν. 4412/2016.

35. Επειδή, επομένως, αποκλείεται η εφαρμογή του άρθρου 102 ή του άρθρου 310 του ν. 4412/2016, καλώντας την « .....

36. Επειδή, όλως επικουρικός, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η συγκεκριμένη διευκρίνιση δεν δύναται να γίνει αποδεκτή κατ' εφαρμογή του άρθρου 310 του Ν. 4412/2016, καθώς συνιστά απαράδεκτη τροποποίηση της οικονομικής προσφοράς και δη της τιμής μονάδος ενός εκάστου προϊόντος, που συνιστά τη βασική παράμετρο που καθορίζει το κατά πόσο αυτή είναι χαμηλότερη έναντι έτερης προσφοράς συνυποψηφίου (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 239/2019). Επομένως, ο λόγος της προσφυγής κρίνεται βάσιμος.

37. Επειδή, ο ισχυρισμός του αναθέτοντος φορέα προς υποστήριξη της αποδοχής της διευκρίνισης της εταιρείας « .....

υπάρχουν διαφορετικές τιμές για σακούλες ίδιας διάστασης, εκ των ζητουμένων ειδών που είναι τριών διαστάσεων ήτοι 60X90 εκ, 50X50 εκ και 1,10x75 εκ., ενώ στον τελικό Πίνακα οι τιμές μονάδος των σακουλών είναι κοινές για τις ίδιες διαστάσεις (τρία μεγέθη σακουλών με τρεις αντίστοιχα τιμές)» προβάλλεται αλυσιτελώς κι επομένως απαραδέκτως καθώς σε κάθε περίπτωση δεν αποδεικνύει ποια οικονομική ένδειξη είναι εσφαλμένη και ποιο είναι άνευ αμφιβολίας το προκύπτον από την οικεία προσφορά ορθό ποσό. Εξάλλου, και ο ίδιος ο αναθέτων φορέας υπέλαβε κατά την αποστολή της ερώτησής του ότι το σφάλμα αφορά τους υπολογισμούς και όχι τις δηλωθείσες τιμές μονάδος, οι οποίες κατά τη συνήθη συναλλακτική πρακτική κατισχύουν – εφόσον προβλέπεται στην διακήρυξη – του συνόλου της οικονομικής προσφοράς ή του επιμέρους συνόλου (βλ. ενδεικτικά https://www.eaadhsy.gr/images/docs/20151230Diakhryjh_WEB_SERVICES.pdf). Ομοίως, αλυσιτελώς προβάλλεται ο ισχυρισμός του αναθέτοντος φορέα ότι η εταιρεία « .....» δεν γνώριζε κατά τον κρίσιμο χρόνο της παροχής της διευκρίνισης ότι θα αναδεικνύονταν προσωρινή ανάδοχος, καθώς ουδεμία έννομη συνέπεια έχει στα κατά τα ανωτέρω κριθέντα.

38. Επειδή, γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

39. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή.

40. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, το παράβολο του κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να επιστραφεί (άρθρο 363 Ν.4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την Προδικαστική Προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη απόφαση με αρ. .... κατά το μέρος που αποδέχεται την προσφορά της εταιρείας « .....» και ανακηρύσσει την τελευταία προσωρινή ανάδοχο.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου, ύψους ευρώ 745, 00 με κωδικό ..... που κατέθεσε η προσφεύγουσα.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 6^η Μαρτίου 2020 και εκδόθηκε την 26^η Μαρτίου 2020 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος

Ευαγγελία Μιχολίτση

Η Γραμματέας

Φωτεινή Μαραντίδου